

прогнозований відрізок часу (Бузало П. М. Кримінологія: Навч. пос. / П. М. Бузало, С. Ф. Денисов, О. В. Кириченко. — Київ: Центр учбової літератури, 2007. — с. 52).

При цьому слід враховувати, що кримінологічне прогнозування носить ймовірнісний характер. Наукове передбачення злочинності завжди пов'язане з проблемою невизначеності, тому що навіть при самому ретельному вивченні процесів, що впливають на злочинність, неможливо передбачити всі можливі варіанти її майбутніх змін. Основне завдання даного виду прогнозування полягає в тому, щоб знайти необхідне рішення проблеми боротьби зі злочинністю в умовах невизначеності, звести до мінімуму її ступінь, дати прогноз, в максимальній мірі наближений до майбутньої об'єктивної реальності.

***Науковий керівник:** завідувач кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національного університету «Одеська юридична академія», доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрН України, заслужений діяч науки і техніки України Дрьомін Віктор Миколайович.*

Куровська О. О.

аспірант кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права
Національного університету «Одеська юридична академія»

КРИМІНОЛОГІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА ПРІОРИТЕТИ ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНОГО БЮРО РОЗСЛІДУВАНЬ

В ході реформи правоохоронних органів в Україні, відповідно до зобов'язань України при вступі до Ради Європи та коаліційної угоди між парламентськими партіями Верховної Ради України VIII скликання, Законом України «Про Державне бюро розслідувань» від 12.11.2015 № 794-VIII було законодавчо передбачено новий правоохоронний орган — Державне бюро розслідувань. Як центральний орган виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України, Державне бюро розслідувань було утворено Постановою Кабінету Міністрів України «Про утворення Державного бюро розслідувань» від 29.02.2016 № 127. Саме створення даного органу від самого початку стало напрочуд конфліктним та тривалим, проте це не завадило йому зайняти своє місце в системі кримінологічної безпеки України.

Тема правового статусу Державного бюро розслідувань є цілком новою для вітчизняної науки, тому наукових публікацій з цьо-

го питання вкрай мало. Серед одиничних праць з цієї проблематики можна вказати О. Бусола, О. В. Ільченка, Є. Д. Скулиша, О. Татарова.

Ст. 1 Закону України «Про Державне бюро розслідувань» визначено, що Державне бюро розслідувань є центральним органом виконавчої влади, що здійснює правоохоронну діяльність з метою запобігання, виявлення, припинення, розкриття та розслідування злочинів, віднесених до його компетенції (Про Державне бюро розслідувань: Закон України від 12.11.2015 № 794-VIII // ВВР. — 2016. — № 6. — Ст. 55). З даного визначення можемо зробити висновок, що Державне бюро розслідувань приймає безпосередню участь у забезпеченні кримінологічної безпеки в країні.

Ні для кого не є таємницею, що успіх в діяльності щодо попередження злочинів досягається застосуванням на практиці ефективних заходів попереджувального характеру, вироблення яких безпосередньо залежить від оптимальності та адекватності їх кримінологічного забезпечення, під яким, на думку С. Я. Лебедева, слід розуміти збір і аналіз кримінологічно обґрунтованої і кримінологічно значимої інформації про закономірності, стани, тенденції та прогнози розвитку кримінологічних ситуацій (міжнародних, національних, регіональних, об'єктних і ін.), які спрямовані на створення наукових передумов оптимізації, активізації і підвищення ефективності державного контролю над злочинністю і детермінуються її процесами. Крім того, кримінологічне забезпечення діяльності правоохоронного органу — це регулярне (систематичне) наповнення повсякденної його діяльності новою науково-аналітичною інформацією кримінологічного характеру, а також постійний кримінологічний контроль (моніторинг) над її цілеспрямованим і обґрунтованим використанням в правоохоронній практиці (Лебедев С. Я. Обеспечение прав и свобод человека в деятельности органов внутренних дел: Материалы научно-практического семинара. — Рязань, 2013. — с. 29).

Основними цілями кримінологічного забезпечення діяльності правоохоронних органів є: визначення пріоритетних завдань даних органів, спрямованих на попередження злочинів та інших правопорушень; підвищення ефективності попереджувальної діяльності за допомогою вироблення таких заходів попереджувального характеру, які дозволять успішно протидіяти злочинним проявам (Евсеев А. В. Криминологическое обеспечение предупреждения преступлений // Вестник Московского университета МВД России. — № 7. — 2015. — с. 144).

Задля досягнення зазначених цілей кримінологічне забезпечення запобігання злочинам вирішує наступні завдання: визначення видів, обсягу, джерел отримання кримінологічної інформації, її носіїв, термінів надходження і форм подання; забезпечення збору та зберігання

що надходить кримінологічної інформації, своєчасного її пошуку, видачі та накопичення; вивчення та оцінка інформації про стан злочинності в окремо взятому районі, місті, країні в цілому, її тенденції та закономірності, причини й умови, результати практичної діяльності суб'єктів попередження злочинів щодо виконання покладених на них завдань і умов, в яких ці завдання вирішуються; дослідження окремих проблем боротьби зі злочинністю; прогнозування майбутнього стану злочинності та визначення факторів, що впливають на її зміну; вироблення адекватних, оптимальних і ефективних заходів попередження злочинів; планування заходів попереджувального характеру; проведення кримінологічних експертиз рішень і нормативних актів, спрямованих на попередження злочинів; методичне забезпечення попереджувальної діяльності; моніторинг над цілеспрямованим і обґрунтованим використанням кримінологічної інформації в правоохоронній практиці (Евсеев А. В. Криминологическое обеспечение предупреждения преступлений // Вестник Московского университета МВД России. — № 7. — 2015. — с. 144).

Таким чином, кримінологічне забезпечення діяльності Державного бюро розслідувань буде визначатися його пріоритетами діяльності. Пріоритети діяльності Державного бюро розслідування визначено у Стратегічній програмі діяльності Державного бюро розслідувань 2017-2022. До них віднесено своєчасне запобігання, припинення, швидке розкриття та організація проведення всебічного, повного та об'єктивного розслідування злочинів, віднесених до компетенції Бюро, в тому числі: 1) злочини чинних високопосадовців; 2) злочини щодо порушення прав людини під час роботи правоохоронних органів; 3) корупційні злочини, відповідно до підслідності Бюро; 4) військові злочини тощо (Стратегічна програма діяльності Державного бюро розслідувань 2017-2022 // [Електронний ресурс] — Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/ua/uryad-ta-organi-vladi/derzhavne-byuro-rozsliduvan/pro-derzhavne-byuro-rozsliduvan/strategichna-programa-diyalnosti-derzhavnogo-byuro-rozsliduvan>). Можемо сказати, що даний перелік в більш простому вигляді повторює положення ст. 5 Закону України «Про Державне бюро розслідувань» «Завдання Державного бюро розслідувань». А саме, у вказаній статті визначено, що Державне бюро розслідувань вирішує завдання із запобігання, виявлення, припинення, розкриття і розслідування: 1) злочинів, вчинених службовими особами, які займають особливо відповідальне становище відповідно до частини першої статті 9 Закону України «Про державну службу», особами, посади яких віднесено до першої — третьої категорій посад державної служби, суддями та працівниками правоохоронних органів, крім випадків, коли ці злочини віднесено до підслідності детективів Національного антикорупційного бюро

України; 2) злочинів, вчинених службовими особами Національного антикорупційного бюро України, заступником Генерального прокурора — керівником Спеціалізованої антикорупційної прокуратури або іншими прокурорами Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, крім випадків, коли досудове розслідування цих злочинів віднесено до підслідності детективів підрозділу внутрішнього контролю Національного антикорупційного бюро України; 3) злочинів проти встановленого порядку несення військової служби (військових злочинів), крім злочинів, передбачених статтею 422 Кримінального кодексу України (Про Державне бюро розслідувань: Закон України від 12.11.2015 № 794-VIII // ВВР. — 2016. — № 6. — Ст. 55).

Отже, можемо зробити висновок, що пріоритетами діяльності Державного бюро розслідувань є його завдання, які є складовими цілі (місії) діяльності даного правоохоронного органу, яка визначена як встановлення справедливості у суспільстві шляхом незалежного та всебічного розслідування злочинів задля притягнення винних до встановленої Законом відповідальності, незважаючи на їхні посади, зв'язки та ресурси (Стратегічна програма діяльності Державного бюро розслідувань 2017-2022 // [Електронний ресурс] — Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/ua/uryad-ta-organi-vladi/derzhavne-byuro-rozsliduvan/pro-derzhavne-byuro-rozsliduvan/strategichna-programa-diyalnosti-derzhavnogo-byuro-rozsliduvan>).

Таким чином, ми дійшли наступних висновків: кримінологічне забезпечення діяльності Державного бюро розслідувань — це систематичне наповнення повсякденної його діяльності науково-аналітичною інформацією кримінологічного характеру, а також постійний кримінологічний контроль (моніторинг) над її цілеспрямованим і обґрунтованим використанням в правоохоронній практиці. Даний процес визначається пріоритетними завданнями Державного бюро розслідувань, якими є своєчасне запобігання, припинення, швидке розкриття та організація проведення всебічного, повного та об'єктивного розслідування злочинів, віднесених до компетенції Бюро, в тому числі: 1) злочини чинних високопосадовців; 2) злочини щодо порушення прав людини під час роботи правоохоронних органів; 3) корупційні злочини, відповідно до підслідності Бюро; 4) військові злочини тощо.

***Науковий керівник:** завідувач кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національного університету «Одеська юридична академія», доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрН України, заслужений діяч науки і техніки України Дрбмін Віктор Миколайович.*